

ВІДГУК

офіційного рецензента

доктора мед. наук, професора **Волошина Олександра Анатолійовича**

на дисертаційну роботу **Ворони Романа Миколайовича**

«Оптимізація лікування та профілактики атонічних післяпологових
кровотеч з упровадженням інноваційних методик гемостазу»

поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії

в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина

(наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»)

Науковий керівник: доктор медичних наук, професор кафедри акушерства і гінекології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика **Голяновський Олег Володимирович**.

1. Актуальність обраної теми дисертації

Післяпологові кровотечі є одним із найнебезпечніших ускладнень у сучасному акушерстві та залишаються провідною причиною материнської смертності й тяжкої акушерської захворюваності. Незважаючи на значний прогрес у розвитку акушерської допомоги, частота геморагічних ускладнень не має тенденції до суттєвого зниження, а масивна крововтрата продовжує супроводжуватися розвитком геморагічного шоку, коагулопатії, поліорганної недостатності та необхідністю радикальних оперативних втручань.

Основною причиною післяпологових кровотеч є атонія матки, частота якої зростає на тлі збільшення кількості кесаревих розтинів, багатоплідної вагітності, макросомії плода, прееклампсії, ожиріння та інших факторів високого геморагічного ризику. У клінічній практиці навіть застосування сучасних утеротонічних препаратів і стандартизованих алгоритмів лікування не завжди забезпечує ефективний контроль кровотечі, особливо при рефрактерному перебігу атонічної післяпологової кровотечі.

У зв'язку з цим особливого значення набуває пошук ефективних органозберігаючих методів гемостазу, які дозволяють швидко зупинити кровотечу, зменшити потребу у гемотрансфузії та уникнути переходу до хірургічної ескалації лікування. Одним із перспективних напрямків є використання внутрішньоматкових систем негативного тиску, дія яких базується на створенні контрольованого вакууму в порожнині матки, стимуляції скорочення міометрія та компресії маткових судин.

На сьогодні недостатньо вивченими залишаються питання ефективності вакуумної системи низького тиску при різних клінічних сценаріях розвитку післяпологових кровотеч, а також її переваги порівняно з традиційними механічними методами гемостазу. Це визначає актуальність проведення даного дослідження, спрямованого на удосконалення профілактики та лікування післяпологових кровотеч і покращення результатів акушерської допомоги.

У зв'язку з цим особливої актуальності набуває пошук та впровадження нових, патогенетично обґрунтованих, малотравматичних і ефективних методів профілактики та лікування післяпологових кровотеч, що дозволять знизити об'єм крововтрати, частоту ускладнень та покращити результати акушерської допомоги, що й зумовило вибір теми дослідження аспірантом Вороною Р.М..

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Дисертаційне дослідження здобувача Ворони Р.М. на тему «Профілактика та лікування післяпологових кровотеч із використанням вакуумної системи низького тиску» виконано в межах науково-дослідної роботи кафедри акушерства та гінекології НУОЗУ ім П.Л. Шупика «Прогнозування, профілактика і терапія акушерсько-гінекологічної патології на основі впровадження інноваційних технологій» (№ держреєстрації 0122U002407) та є фрагментом даної науково-дослідної роботи. Аспірант є співвиконавцем зазначеної НДР.

3. Новизна дослідження та одержаних результатів

Уперше в Україні на підставі проспективного рандомізованого контрольованого дослідження комплексно оцінено ефективність вакуумної

системи низького тиску (ВСНТ) у профілактиці та лікуванні післяпологових кровотеч при вагінальних пологах, ранній атонічній кровотечі та кесаревому розтині.

Доведено, що профілактичне застосування ВСНТ у жінок групи високого ризику достовірно знижує об'єм крововтрати та частоту атонічних післяпологових кровотеч.

Уперше у рандомізованому порівняльному дослідженні встановлено переваги ВСНТ над балонною тампонадою матки при рефрактерній атонічній післяпологовій кровотечі, що проявляються у швидшому досягненні гемостазу та зменшенні сумарної крововтрати.

Доповнено наукові дані щодо механізмів дії негативного тиску в порожнині матки, зокрема його впливу на скоротливу активність міометрія та компресію маткових судин.

Встановлено ефективність профілактичного застосування ВСНТ при кесаревому розтині у вагітних високого геморагічного ризику, що супроводжується зменшенням інтра- та післяопераційної крововтрати й потреби у геотрансфузії.

Удосконалено підходи до кількісної оцінки крововтрати шляхом використання гравіметричного методу та розширено наукові положення щодо комплексного застосування медикаментозних і механічних методів гемостазу відповідно до сучасних міжнародних рекомендацій.

4. Теоретичне значення результатів дослідження

Отримані результати дисертаційного дослідження поглиблюють сучасні наукові уявлення про механізми розвитку, профілактику та лікування післяпологових кровотеч. У роботі уточнено роль скоротливої функції міометрія у забезпеченні ефективного післяпологового гемостазу та визначено значення факторів, що впливають на розвиток атонічних кровотеч.

Розширено теоретичні аспекти застосування механічних методів гемостазу в акушерстві. Обґрунтовано патогенетичні переваги вакуумної системи низького

тиску, механізм дії якої полягає у зменшенні порожнини матки, стимуляції скорочення міометрія та ефективній компресії маткових судин.

Удосконалено сучасні підходи до ведення післяпологових кровотеч шляхом поєднання об'єктивної кількісної оцінки крововтрати, раннього контролю гемостазу та поетапного застосування медикаментозних і механічних методів лікування відповідно до міжнародних рекомендацій World Health Organization та International Federation of Gynecology and Obstetrics.

Результати дослідження формують наукове підґрунтя для подальшого вдосконалення клінічних алгоритмів профілактики та лікування післяпологових кровотеч у жінок групи високого геморагічного ризику та можуть бути використані у подальших наукових дослідженнях і практичній діяльності акушерських стаціонарів.

5. Практичне значення результатів дослідження

Результати проведеного дослідження впроваджені у практичну діяльність акушерських стаціонарів клінічних баз та можуть бути рекомендовані для широкого використання у закладах охорони здоров'я, які надають акушерсько-гінекологічну допомогу.

У ході дослідження розроблено та запропоновано диференційований алгоритм застосування вакуумної системи низького тиску залежно від клінічного сценарію розвитку післяпологової кровотечі — при вагінальних пологах, ранній рефрактерній атонічній кровотечі та кесаревому розтині, що дозволяє стандартизувати підходи до надання медичної допомоги та оптимізувати тактику гемостазу.

Встановлено, що профілактичне використання вакуумної системи низького тиску у породіль групи високого геморагічного ризику сприяє достовірному зменшенню об'єму крововтрати та частоти атонічних післяпологових кровотеч.

Доведено клінічну ефективність застосування ВСНТ як методу другої лінії гемостазу при ранній рефрактерній атонічній післяпологовій кровотечі. Використання методу забезпечує швидше досягнення гемостазу, зменшує

потребу у гемотрансфузійній терапії, додаткових інвазивних втручаннях та хірургічній ескалації лікування.

Показано доцільність використання об'єктивних методів кількісної оцінки крововтрати, зокрема гравіметричного методу, що підвищує точність ранньої діагностики післяпологових кровотеч та ефективність клінічного моніторингу.

Отримані результати можуть бути використані при удосконаленні клінічних протоколів профілактики та лікування післяпологових кровотеч, а також у навчальному процесі підготовки лікарів-акушерів-гінекологів, інтернів і студентів закладів вищої медичної освіти.

6. Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій

Результати, отримані в дисертаційній роботі, базуються на коректно спланованому клінічному дослідженні з чітко визначеними групами спостереження та достатнім обсягом фактичного матеріалу. Застосовані автором методи клінічного, інструментального й статистичного аналізу відповідають меті та завданням дослідження і забезпечують належний рівень достовірності отриманих даних. Узагальнення результатів виконано послідовно, а сформульовані положення, висновки й практичні рекомендації є логічно аргументованими та підтверджуються наведеними у роботі таблицями й рисунками.

7. Оцінка змісту, оформлення та обсягу дисертації, зауваження щодо оформлення

У дисертаційній роботі послідовно висвітлено сучасний стан проблеми післяпологових кровотеч, проведено аналіз актуальних літературних джерел щодо причин виникнення, механізмів розвитку, класифікації та сучасних підходів до профілактики і лікування даного ускладнення. Особливу увагу приділено органозберігаючим технологіям гемостазу та перспективам використання механічних методів контролю кровотечі у сучасному акушерстві. Аналіз літератури дозволив визначити недостатньо вивчені аспекти проблеми та сформулювати основні напрямки власного дослідження.

У роботі детально описано програму та організацію клінічного дослідження. Наведено характеристику дизайну дослідження, принципів рандомізації, критеріїв формування клінічних груп, методів клінічного спостереження та оцінки результатів лікування. Представлені методи статистичної обробки даних, клініко-лабораторного контролю та кількісної оцінки крововтрати є сучасними, інформативними й адекватними поставленим завданням. Окремо висвітлено питання дотримання біоетичних принципів та нормативних вимог при проведенні клінічного дослідження.

У розділах, присвячених власним дослідженням, наведено результати комплексного вивчення ефективності вакуумної системи низького тиску при різних клінічних варіантах післяпологових кровотеч. Автором проведено оцінку профілактичного використання ВСНТ після вагінальних пологів у жінок високого геморагічного ризику, досліджено її ефективність при ранній рефрактерній атонічній післяпологовій кровотечі та визначено можливості застосування методу при кесаревому розтині. Отримані результати продемонстрували позитивний вплив ВСНТ на зменшення крововтрати, частоти геморагічних ускладнень та потреби у додаткових методах гемостазу.

У роботі здійснено об'єктивний аналіз об'єму крововтрати із застосуванням гравіметричного методу, оцінено клінічний перебіг раннього післяпологового періоду, частоту трансфузійної терапії, медикаментозної та хірургічної ескалації лікування. На підставі отриманих даних запропоновано удосконалений алгоритм профілактики та лікування післяпологових кровотеч із використанням вакуумної системи низького тиску.

Розділи дисертації характеризуються чіткою структурою, логічною послідовністю викладу та достатньою доказовістю представлених результатів. Отримані дані мають вагоме практичне значення, підтверджені статистично достовірними показниками та належним чином узагальнені у висновках роботи.

У підсумковому розділі проведено аналіз і систематизацію результатів дослідження, їх зіставлення з даними сучасних наукових публікацій, а також

сформульовано обґрунтовані висновки та практичні рекомендації щодо застосування вакуумної системи низького тиску у клінічній практиці.

Сформульовані у дисертації висновки є логічними, науково обґрунтованими, відповідають меті та завданням дослідження і базуються на достатньому обсязі клінічного матеріалу та результатах статистичного аналізу.

Публікації по матеріалах дисертації повністю відповідають вимогам МОН України.

Зауважень принципового характеру немає. Серед несуттєвих недоліків можна виділити наступні: у тексті є окремі орфографічні, стилістичні і друкарські помилки.

У ході ознайомлення з дисертаційною роботою виникли запитання для дискусії:

1. Чим, на Вашу думку, пояснюється вища (або співставна) ефективність вакуумної системи низького тиску порівняно з балонною тампонадою матки з точки зору патогенезу?

2. Чи може вакуумна система низького тиску розглядатися як метод першої лінії гемостазу, чи її застосування доцільне лише після неефективності медикаментозної терапії?

8. Повнота викладу наукових положень, висновків та рекомендацій в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації.

За темою дисертаційного дослідження опубліковано 8 статей, усі в наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України віднесених до категорії «Б» з відповідного наукового напрямку, рекомендованих МОН України з них 7 — у виданнях, що індексуються в міжнародній наукометричній базі Scopus, у тому числі 1 стаття — у журналі квартиля Q1..

Основні положення дисертації були представлені на пленумі ГО «асоціації акушерів-гінекологів України» та науково-практичній конференції з міжнародною участю «Акушерство, гінекологія, репродуктологія: сьогодення та перспективи» (м. Ужгород, 2-3 жовтня 2025 року);

9. Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів, що виносяться на захист

Дисертаційне дослідження виконано за чітко спланованим дизайном, розробленим за участю наукового керівника. Автором опрацьовано сучасні наукові джерела, сформовано клінічні групи, проведено комплекс клінічних та інструментальних досліджень із належною статистичною обробкою результатів. Усі розділи дисертації, висновки й практичні рекомендації підготовлено здобувачем особисто; отримані результати відображено у наукових публікаціях.

10. Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності (академічного плагіату фабрикації фальсифікації)

Під час виконання дисертації Ворона Р.М. дотримувався принципів академічної доброчесності, що підтверджено відповідним висновком експертної комісії, результати перевірки на та аналізу матеріалів дисертації засвідчили відсутність ознак академічного плагіату фабрикації чи фальсифікації.

11. Рекомендації щодо використання результатів дисертаційного дослідження в практиці

Результати дисертаційного дослідження впроваджені у практичну діяльність КНП «Київський обласний перинатальний центр» та використовуються в роботі лікувально-профілактичних закладів, що є клінічними базами кафедри акушерства і гінекології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика, а саме Вишгородська ЦРУ та Ніжинський ПБ. Отримані наукові дані й практичні рекомендації застосовуються в освітньому процесі кафедри при підготовці лікарів-інтернів, акушерів-гінекологів та під час циклів тематичного удосконалення.

12. Відповідність роботи вимогам, які пред'являються до наукового ступеня доктора філософії

Дисертаційна робота Ворони Романа Миколайовича «Оптимізація лікування та профілактики атонічних післяпологових кровотеч з упровадженням інноваційних методик гемостазу», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 «Медицина» (наукова спеціальність

«Акушерство і гінекологія»), присвячена актуальній проблемі сучасного акушерства та гінекології й є завершеним самостійним науковим дослідженням.

У дисертації на основі комплексного аналізу клінічних, інструментальних, лабораторних та статистичних показників отримано нові науково обґрунтовані результати, що мають істотне теоретичне та практичне значення і спрямовані на удосконалення тактики профілактики та лікування післяпологових кровотеч у різних клінічних сценаріях (вагінальні пологи, рання атонічна кровотеча, кесарів розтин). Обґрунтовано доцільність застосування вакуумної системи низького тиску як ефективного методу гемостазу, що сприяє зменшенню об'єму крововтрати, зниженню частоти ускладнень та покращенню результатів акушерської допомоги. Сформульовані автором висновки та практичні рекомендації є науково обґрунтованими, логічно впливають із отриманих результатів і підтверджені статистично достовірними даними.

За рівнем виконання, обсягом проведених досліджень, науковою новизною, теоретичною та практичною цінністю отриманих даних дисертаційна робота відповідає вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії відповідно до чинних нормативних документів, а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 «Медицина».

Офіційний рецензент:

доктор медичних наук, професор
кафедри акушерства і гінекології
НУОЗ України імені П. Л. Шупика

Волошин О.А.

[Handwritten signature of O.A. Voloshin]